NATUURCENTRUM Gorinchem

Jaarverslag 2024

Stichting van Andel–Spruijt Natuurcentrum, Educatie, Kinderboerderij en Theehuis
Gijsbert van Andelpark 1
4204 HZ Gorinchem
KvK: 11049858
Telefoon: 0183 630 911
Email: info@natuurcentrumgorinchem.nl
Website: www.natuurcentrumgorinchem.nl

Algemeen Nut Beogende Instelling ANBI

Altijd iets te beleven

1 Inleiding

Een enerverend bouwjaar, waarin het Natuurcentrum Gorinchem (NCG) zich sterk ontwikkeld heeft. Veel energie is gegeven aan bestaanszekerheid. Veel aandacht is besteed aan de vernieuwing en versteviging van de relatie tussen het NCG en verschillende netwerkpartners, het bestendigen en continueren van het team, verbeteren van het aanbod natuur- en duurzaamheidseducatie en -beleving en het organiseren van vele mooie activiteiten of het faciliteren van andere organisatoren die graag het NCG als gasteiland gebruiken.

Het Jaarverslag geeft een algemene beschrijving van het NCG met haar missie, visie en ambitie. Vervolgens leest u per onderdeel wat het jaar 2024 gebracht heeft.

Ik wens u veel leesplezier!

NATUURCENTRUM Gorinchem

1	Inleiding	2
2	Algemene beschrijving	4
2.1	Missie, visie en ambitie	4
2.2	Positie van het eiland binnen de Gemeente Gorinchem	9
2.3	Aansluiting bij Duurzame Ontwikkelingsdoelen Verenigde Naties	10
3	Natuur- en DuurzaamheidsEducatie beleef je op het Natuurcentrum Gorinchem	12
3.1	Algemeen	12
3.2	Het aanbod 2024	13
3.3	DoeDag: kunst, natuur en verwondering op het Natuurcentrum	16
3.4	Samen bouwen aan een duurzame generatie: afval, eco-scholen en naschools leren	17
3.4.1	Afvalvrije Scholen – leren denken in kringlopen	17
3.4.2	Eco-schools – duurzame scholen met Groene Vlag	17
3.4.3	Naschools aanbod – gelijke kansen buiten de les	18
3.5	Natuur- en Duurzaamheidsonderwijs: waarde zichtbaar maken	19
4	Activiteiten en Ontmoeting	21
4.1	Groen doet (Gorinchem) Goed – spelenderwijs de natuur ontdekken	21
4.2	Ontmoeting – een plek waar mensen samenkomen	21
4.2.1	Ruimte voor Elkaar	21
4.2.2	Activiteiten als motor van ontmoeting	21
5	Boerderij – dichtbij de dieren, met zorg en respect	27
5.1	Dieren op Bezoek	27
5.2	Logeerboerderij en Dierendag	28
5.3	Rust in de kudde	28
5.4	Nieuwe educatie: Dierendokter Ted	29
6	Netwerk en relaties 2024	30
7	Team & Betrokkenheid: Medewerkers, Stagiaires, Vrijwilligers en Werkervaringsplaatsen	31
7.1	Vast team	31
7.2	Stagiaires & onderwijsrelaties	31
7.3	Structurele samenwerking	32
7.4	Vrijwilligers & Werkervaring	32
8	Gebouwen en Terrein	33
8.1	Ontzorgingsprogramma Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed	33
8.2	Status meerjarenonderhoudsplan	34
8.3	Ongediertebestrijding & hygiëne	34
9	Bestuur	35
10	Financiën & Sponsoring	35
10.1	Financiën: op zoek naar continuïteit	35
10.2	Sponsoring: onmisbaar in onze missie	37
11	Conclusie & aanbevelingen	38
11.1	Aanbevelingen voor 2025 en verder	39

2 Algemene beschrijving

De statutaire doelstellingen van het Natuurcentrum Gorinchem (Stichting van Andel-Spruijt Natuurcentrum, Educatie, Kinderboerderij en Theehuis) zijn:

1. de bevordering van de belangstelling voor, waardering van en betrokkenheid bij de natuur en een duurzame samenleving en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords;
2. de oprichting en instandhouding van een regionaal centrum voor natuur- en duurzaamheidseducatie;
3. de oprichting en instandhouding van een kinderboerderij met theehuis.

2.1 Missie, Visie en Ambitie

Het Natuurcentrum Gorinchem is er voor iedereen!

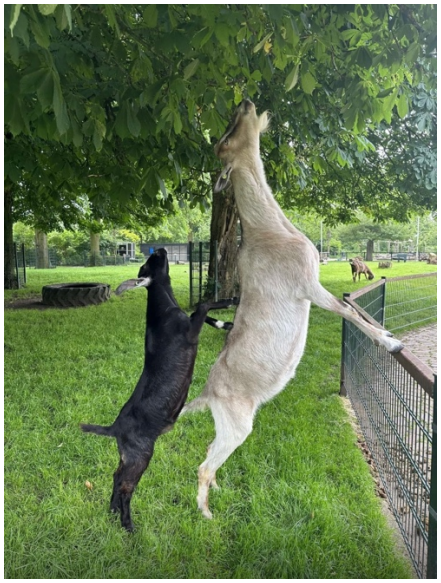
Het mooiste eiland van Gorinchem biedt inwoners van met name de omliggende wijken (Gildenwijk, Stalkaarsen en Haarwijk) een achtertuin, maar ook voor de rest van stad en directe omgeving van Gorinchem een plek waar altijd iets te beleven is. Het eiland is een unieke kleine groene oase midden in de stad waar je de natuur van dichtbij kunt beleven. De toevoeging van de boerderij met een mooie diversiteit aan dieren, de natuurspeeltuin met samenspeeltoestellen biedt jong en oud, met en zonder kinderen, een plek om samen kosteloos te genieten. In de kleine lunchroom – de Ontmoeting – is voor elke portemonnee iets lekkers te verkrijgen.

Alles bij elkaar een plek waarbij respect voor mens, dier en omgeving de rode draad vormen en ontmoeting, beleving, verwondering, ruimte voor elkaar, bewustwording, meedoen en ontspanning ieder moment van de dag aan de orde zijn.

Respect voor mens	Bij het Natuurcentrum Gorinchem vinden we het belangrijk dat iedereen zich welkom voelt. Of je nu komt om te genieten van de dieren en de natuur, om te leren, te werken of gewoon om even te ontspannen – hier is plek voor iedereen. Respect voor elkaar betekent dat we oog hebben voor de mensen om ons heen. We behandelen anderen zoals we zelf behandeld willen worden. Een vriendelijke groet, een helpende hand of een glimlach kan het verschil maken. Samen zorgen we voor een fijne en veilige omgeving waarin iedereen zich op zijn gemak voelt. Dit geldt niet alleen voor onze bezoekers, maar ook voor onze medewerkers en vrijwilligers. Iedereen brengt zijn of haar eigen kwaliteiten mee, en samen vormen we een plek waarin we elkaar de ruimte geven om op onze eigen manier bij te dragen. Hier is geen ruimte voor dwang of strenge regels. We vertrouwen erop dat iedereen op een ontspannen manier zijn weg vindt binnen een aantal afspraken en bijdraagt aan de prettige sfeer. Door respectvol, luchtig en met humor met elkaar om te gaan maken we het Natuurcentrum tot een plek waar mensen graag komen en zich thuis voelen. We nodigen je van harte uit om hieraan mee te doen. Voel je welkom, wees welkom en verwelkom anderen. Samen maken we het Natuurcentrum!

Respect voor dier	Bij het Natuurcentrum Gorinchem staat de zorg en respect voor onze dieren voorop. Dieren zijn geen mensen; ze hebben hun eigen behoeften, hun eigen manieren van communiceren en ook hun eigen grenzen. Door hier met elkaar rekening mee te houden, zorgen we ervoor dat zowel de dieren als alle bezoekers een fijne ervaring hebben. Onze medewerkers en vrijwilligers creëren een diervriendelijke omgeving waarin de dieren zich veilig en op hun gemak voelen. Ze zorgen goed voor de dieren en trainen hen op een rustige en respectvolle manier, om contact met mensen te hebben. Dit gebeurt altijd met oog voor het welzijn van het dier en alleen als het dier hier zelf voor openstaat. We willen bezoekers inspireren om meer te leren over dieren en hoe je daar het beste mee omgaat. Wat vindt een dier fijn? Wanneer heeft een dier rust nodig? Hoe kun je een dier benaderen zonder het te storen? Onze medewerkers vertellen hier graag over, zodat iedereen op een prettige en respectvolle manier van de dieren kan genieten. Zo maken we samen het Natuurcentrum tot een plek waar mens en dier in harmonie samenzijn. Met respect, aandacht en een open houding zorgen we ervoor dat het voor iedereen – mens én dier – een fijne belevenis is.

Respect voor omgeving – samen houden we het Natuurcentrum mooi	Het Natuurcentrum Gorinchem is een plek om van te genieten. Van de dieren, de natuur en de fijne sfeer. Om dit voor iedereen zo te houden, dragen we er samen zorg voor. We behandelen het terrein en de gebouwen zoals we ook met onze eigen spullen zouden doen. Dat betekent: netjes omgaan met alles wat er is, afval opruimen en respect hebben voor de natuur om ons heen. Iedereen helpt op zijn eigen manier mee. Bezoekers gooien hun afval in de prullenbak, ouders leren hun kinderen hoe belangrijk het is om goed voor de omgeving te zorgen, en medewerkers zorgen ervoor dat alles netjes blijft en goed onderhouden wordt. Dit doen we niet omdat het moet, maar omdat we het belangrijk vinden dat deze mooie plek blijft bestaan. Er zijn afspraken om het Natuurcentrum fijn en veilig te houden, en we vertrouwen erop dat iedereen die uit zichzelf respecteert. Zonder dwang vindt iedereen ontspannen zijn weg en draagt bij op zijn eigen manier. Zo zorgen we er samen voor dat het Natuurcentrum een plek blijft waar iedereen graag komt – nu en in de toekomst!

Ontmoeten	Bezoekers en de medewerkers in de organisatie voelen zich thuis en genieten van het zijn en werken bij het Natuurcentrum Gorinchem. Het NCG is een ontmoetingsplek voor alle soorten en maten van mensen, waar iedereen sociaal en economisch kan meedoen, spelen, beleven, ontdekken en ontmoeten.
Spelen, Beleven, Ontdekken en Verwonderen	Doen en ervaren zijn de beste manieren om te leren. Op het eiland is altijd iets te beleven, je weet alleen nog niet wat. Laat je verwonderen door de natuur, de dieren en mensen om je heen, doe mee met iets wat je nog nooit gedaan hebt.. Verbreed je horizon!
Bewustwording	Het NCG is een groen hart midden in een versteende wijk van de stad Gorinchem, met een eigen biodiversiteit. Het eiland, de dieren, de natuurspeeltuin en samenspeeltoestellen, activiteiten, lessen, de organisatie e.d. dragen alle bij aan bewustwording aangaande welzijn van mens en dier, kennis van de natuur, milieu en duurzaamheid.
Meedoen	We doen het met elkaar, ieder met zijn/haar eigen waarde. Het terrein, de boerderij en de speeltuin is toegankelijk voor iedereen. Het team is divers en iedereen wordt naar eigen kracht en waarde ingezet. Het NCG biedt stages en leerbanen aan voor alle opleidingsniveaus en biedt werkplekken voor vrijwilligers en re-integratie. Het NCG werkt samen met lokale, regionale en branche gerelateerde partners.
Ontspanning	Bezoekers ervaren een ontspannen sfeer zodra zij door de poorten van het eiland wandelen. Oog voor elkaar en humor is de leidraad in de omgang met bezoekers en medewerkers.

2.2 Positie van het eiland binnen de Gemeente Gorinchem

Het eiland van het NCG ligt tussen het Gijsbert van Andelpark en het Beatrix Ziekenhuis. Vanuit beide kanten kan het eiland te voet via een brug bereikt worden; de ene brug grenst aan het parkeerterrein van Rivas, dat afgesloten is door een slagboom, de andere brug is te bereiken met een korte wandeling door het Gijsbert van Andelpark. Fietsenstallingen zijn bij beide bruggen aanwezig. Parkeren kan rond de omliggende woonwijk van het Gijsbert van Andelpark. Leveranciers, afvalverwerkers, vervoersorganisaties en hulpdiensten kunnen zich melden bij de slagboom op het parkeerterrein van Rivas, waardoor zij dicht bij een toegangsbrug kunnen komen.
Bewegwijzering naar het eiland, fietsenstallingen en parkeergelegenheid is meer dan wenselijk. Met de gemeente Gorinchem worden hier stappen voor gezet.

Het gebouw van het NCG is in 2003 door samenwerkende Gorcumse architecten ontworpen. Zij hebben zich laten inspireren door de kunstenaar en architect Hundertwasser; een voorvechter van mens- en milieuvriendelijke bouwwijze. Met deze inspiratie is het een markant en kleurrijk gebouw geworden dat al van verre opvalt. Vanaf de parkkant loop je door een poort in het gebouw het terrein op. Aan de ene zijde van de poort is de kinderboerderij, aan de andere zijde zijn de kantoren, de ontmoeting (lunchroom) en twee markante vergaderzalen met prachtig uitzicht op de locatie en de omgeving.

Verderop op het terrein begint de natuurspeeltuin. Deze nodigt kinderen uit tot bewegen en het nemen van gezonde risico's. Het samen spelen met zand en water zorgt er letterlijk en figuurlijk voor dat zij beter in hun vel zitten, gezonder zijn en zich sociaal en creatief ontwikkelen. De speeltuin is ingericht op inclusief spelen; ook kinderen met een fysieke of mentale beperking vinden hier hun weg. De speeltuin van het NCG staat op de landelijke Samenspeel-kaart en samen met Gorinchem Beweegt stimuleren we jaarlijks het samenspelen tijdens de Samen Speeldag.

2.3 Aansluiting bij Duurzame Ontwikkelingsdoelen Verenigde Naties

De Verenigde Naties heeft 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's) opgesteld, die ook door het Natuurcentrum worden opgepakt. Daarbij de uitspraak van Maria Theresa in het achterhoofd houdend: 'Wij houden ons bezig met de druppel en niet met de plaat. Naar onze mening wel een zeer waardevolle druppel!

Hieronder een overzicht van de doelen in duidelijke en begrijpelijke taal:

	Geen armoede Iedereen verdient een leven zonder armoede. Dit doel streeft naar het uitroeien van extreme armoede en het verminderen van financiële ongelijkheid. Dit betekent onder andere eerlijke lonen, toegang tot sociale voorzieningen en hulp voor kwetsbare groepen.
	Geen honger Voedsel is een basisbehoefte. Dit doel richt zich op het beëindigen van honger en ondervoeding, en op duurzame landbouw die ervoor zorgt dat iedereen toegang heeft tot voldoende en gezond voedsel.
	Goede gezondheid en welzijn Gezond leven zou voor iedereen vanzelfsprekend moeten zijn. Dit doel gaat over toegang tot goede zorg, het voorkomen van ziekten en het verbeteren van mentale en fysieke gezondheid voor iedereen, wereldwijd.
	Kwaliteitsonderwijs Onderwijs opent de deur naar een betere toekomst. Dit doel zorgt ervoor dat iedereen, ongeacht achtergrond, toegang heeft tot goed, gratis en inclusief onderwijs om zo kansen te vergroten.
	Gendergelijkheid Iedereen verdient gelijke kansen, ongeacht geslacht. Dit doel gaat over gelijke rechten voor vrouwen en mannen, gelijke lonen, gelijke kansen en het tegengaan van discriminatie en geweld.
	Schoon water en sanitaire voorzieningen Water is leven. Dit doel zorgt ervoor dat iedereen schoon drinkwater en goede sanitaire voorzieningen heeft, en dat waterbronnen duurzaam worden beheerd.
	Betaalbare en duurzame energie Energie is essentieel voor ontwikkeling. Dit doel richt zich op het toegankelijk maken van duurzame en schone energie voor iedereen, zodat we minder afhankelijk worden van fossiele brandstoffen.

	Eerlijk werk en economische groei Een eerlijke baan en stabiel inkomen zijn belangrijk voor een goed leven. Dit doel stimuleert economische groei door fatsoenlijke arbeidsomstandigheden, eerlijke lonen en duurzame productiemethoden.
	Industrie, innovatie en infrastructuur Sterke economieën hebben goede infrastructuur en innovatie nodig. Dit doel richt zich op het bouwen van wegen, technologie en duurzame industrieën die iedereen vooruit helpen.
	Ongelijkheid verminderen Iedereen verdient dezelfde kansen. Dit doel wil inkomensongelijkheid en discriminatie tegengaan en ervoor zorgen dat iedereen gelijke toegang heeft tot onderwijs, gezondheidszorg en werk.
	Duurzame steden en gemeenschappen Steden groeien snel, maar dat moet op een slimme en duurzame manier gebeuren. Dit doel zet in op schone lucht, betaalbare huisvesting, goed openbaar vervoer en groene ruimtes.
	Verantwoorde consumptie en productie We gebruiken te veel grondstoffen. Dit doel wil verspilling verminderen, recycling stimuleren en bedrijven en consumenten aansporen om duurzamer te handelen.

3 Natuur- en DuurzaamheidsEducatie beleef je op het Natuurcentrum Gorinchem

3.1 Algemeen

Het Natuurcentrum Gorinchem (NCG) is dé plek waar natuur en duurzaamheid tot leven komen. Met ons Educatiecentrum voor Natuur en Duurzaamheid bieden we een breed en inspirerend educatief aanbod voor jong en oud: van basisscholen en middelbaar onderwijs tot kinderopvang, bewoners, bedrijven en organisaties.

Via het digitale NME-platform hebben alle scholen in Gorinchem en de omliggende gemeenten toegang tot een rijk aanbod van lessen, projecten en leskisten. De inhoud van ons lesaanbod is geïnspireerd op de Sustainable Development Goals (SDG's), met speciale aandacht voor thema's als biodiversiteit, circulaire economie (waaronder afval), voeding en gezondheid, energietransitie en klimaatadaptatie.

Onze lessen zijn altijd afgestemd op de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van de deelnemers. Natuurlijk draait het bij educatie om kennisoverdracht, maar bij het NCG staat de beleving centraal. We geloven dat echte natuurervaringen – voelen, ruiken, ontdekken, verwonderen – zorgen voor een blijvende impact. Dankzij de unieke ligging op ons groene eiland kunnen we deze beleving op een bijzonder manier vormgeven.

Om onze kennis actueel en scherp te houden, zijn we aangesloten bij het landelijke GDO-netwerk (Gemeenten voor Duurzame Ontwikkeling) en onderhouden we nauwe banden met andere NDE-centra in Nederland.

De meerwaarde van NDE-centra zoals het onze is groot. Het GDO beschreef dit treffend in zeven heldere redenen waarom deze centra onmisbaar zijn in onze samenleving:

1. Onvervangbaar buitenonderwijs

Buiten leren is uniek. Kinderen én volwassenen komen bij het NCG in direct contact met de natuur. Dat zorgt voor verwondering, nieuwsgierigheid en een intrinsieke motivatie om te leren. Buitenlessen bevorderen niet alleen cognitieve vaardigheden, maar ook motoriek, sociaal gedrag, concentratie en emotioneel welzijn.

2. Fundament voor een duurzame toekomst

Duurzaamheidseducatie vanaf jonge leeftijd legt de basis voor een betrokken houding ten opzichte van natuur en milieu. Jong geleerd is oud gedaan – en onderzoek bevestigt: wie als kind natuuronderwijs kreeg, leeft later duurzamer.

3. Duurzaam én sociaal

Bij ons komen thema's als afval, voedsel, energie, armoede en inclusie samen. Voor kwetsbare groepen is het NCG een plek om te ontspannen, te leren en elkaar te ontmoeten. Onze activiteiten bevorderen sociale cohesie en bieden kansen aan mensen met afstand tot de arbeidsmarkt, onder meer via stageplekken en participatieprojecten.

4. Samen werken aan een duurzame samenleving

We ondersteunen bewoners en organisaties om actief bij te dragen aan duurzaamheid. Door projecten, vrijwilligersinitiatieven en educatieve programma's maken we duurzaamheid concreet, leuk en haalbaar. Zo dragen we bij aan een participatieve en toekomstbestendige samenleving.

5. Groen doet goed

Een groene omgeving bevordert welzijn en gezondheid. Bij het NCG vinden bezoekers rust en ontspanning in de natuur, dichtbij huis. Tegelijk beschermen we biodiversiteit op en rond ons terrein – essentieel voor het behoud van schone lucht, water en voedsel.

6. Partner voor het onderwijs

Scholen staan voor de uitdaging duurzaamheid structureel te integreren in hun onderwijs. Het NCG biedt lesmateriaal, gastlessen en ondersteuning. We zijn ook gesprekspartner voor schoolleiders en helpen scholen de juiste keuzes te maken voor hun lesaanpak en beleid.

7. Van visie naar praktijk

Waar landelijke doelen en rapporten soms abstract blijven, maakt het NCG duurzaamheid tastbaar en lokaal relevant. We vertalen grote thema's als klimaatverandering en circulaire economie naar concrete acties, dichtbij huis.

Lokale NDE-centra zoals het NCG spelen een cruciale rol in het verduurzamen van onze samenleving. In een tijd waarin bezuinigingen dreigen, is het des te belangrijker om deze laagdrempelige en impactvolle plekken te behouden en versterken. Ze maken het verschil – nu én voor toekomstige generaties.

3.2 Het aanbod in 2024

In 2024 presenteerde het NCG opnieuw een gevarieerd lesaanbod voor het basisonderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs, rond vier kernonderwerpen:

1. Natuur & Groen
2. Boerderij en verantwoorde voeding
3. Afval
4. Water, energie & klimaat

Het aanbod bestond uit een combinatie van leskisten, projecten, (gast)lessen en excursies. Er is hard gewerkt aan het actualiseren en professionaliseren van het lesmateriaal. Veel van deze lessen

vonden plaats op ons eigen terrein, waar basisschoolklassen en BSO-groepen volop konden leren, ontdekken en beleven in de buitenlucht.

Overzicht van de in 2024 verzorgde lessen:

Type	Titel	School	Plaats	Groepniveau	Groep	Leerlingen
Les	Egels	Brede school Lingewaard	Arkel	3/4	Groep 3 en groep 4	24+28
Les	Kriebelbeestjes en slakken	Rehobothschool	Geldermalsen	3	Groep 3	60 (3 groepen a 20 lln)
Les	Kriebelbeestjes en slakken	Rehobothschool	Geldermalsen	4	Groep 4	60 (3 groepen a 20 lln)
Excursie	Natuurpad Vestingwal	Toekomst, ISK De	Gorinchem	11	Groep 11	15
Les	Kriebelbeestjes en slakken	CBS De Tamboerijn	Gorinchem	4/5	Groep 4-5	27
Les	Kriebelbeestjes en slakken	Samen Onderweg Goudoever	Gorinchem	1	D1/D2 Goudoever	20
Les	Kriebelbeestjes en slakken	Brede school Lingewaard	Arkel	3/4	Groep 3 en groep 4	24+28
Les	Kriebelbeestjes en slakken	Samen Onderweg Schuttersplein	Gorinchem	2	Groep 2	24
Les	Kriebelbeestjes en slakken	Samen Onderweg Schuttersplein	Gorinchem	1	Groep 1a	23
Les	Kriebelbeestjes en slakken	Samen Onderweg Schuttersplein	Gorinchem	1	Groep 1b	20
Excursie	Kabouterpad	Samen Onderweg Goudoever	Gorinchem	1	D1/D2 Goudoever	20
Excursie	Kabouterpad	Brede school Lingewaard	Arkel	1/2	groep 1/2 b	20
Les	Egels	Mariengaarde	Gorinchem	3	Groep 3	22

Overzicht van de verhuurde leskisten in 2024:

Type	Titel	School	Plaats	Groep	Leerlingen
Leskist	Fossielen	Jenaplanschool Gorkum	Gorinchem	Groep 5	25
Leskist	Bijen	Ds. Koelmanschool (*)	Gorinchem	Groep 1-2B	23
Lespakket	Paddenstoelen in de klas	BS Giessen-Oudekerk	Giessen-Oudekerk	Onderbouw	22
Lespakket	Vlinders in de klas	BS Giessen-Oudekerk	Giessen-Oudekerk	Onderbouw	22
Lespakket	Vlinders in de klas	OBS De Vlindertuin	Ameide	Groep 3-4	24
Leskist	Afval en hergebruik	OBS Klim-Op	Hoornaar	Groep 1-2	23
Leskist	Bijen	Ds. Koelmanschool (**)	Gorinchem	Groep 1-2B	23
Lespakket	Vlinders in de klas	Brede school Lingewaard	Arkel	Groep 3 en groep 4	24+28
Lespakket	Vlinders in de klas	Brede school Lingewaard	Arkel	Groep 3 en groep 4	24+28

3.3 DoeDag: kunst, natuur en verwondering op het Natuurcentrum

In het voorjaar van 2024 bracht het Natuurcentrum Gorinchem een frisse wind door de scholen van Gorinchem met een bijzondere wedstrijd. Onder het motto *"Wat vind jij zo mooi aan de natuur?"* werden alle schoolkinderen uitgedaagd om hun liefde voor de natuur te verbeelden in een kunstwerk. Alles mocht – schilderijen, knutselwerken, dans, gedichten, filmpjes – en deelname kon zowel individueel als met een groep of zelfs met de hele klas.

De prijs? Een DoeDag op het Natuurcentrum: een hele dag buiten leren, ontdekken, spelen en genieten van de natuur.

De wedstrijd bleek een groot succes. Uit alle hoeken van Gorinchem kwamen prachtige, ontroerende en originele inzendingen binnen. De variatie was indrukwekkend en de creativiteit van de kinderen sprak boekdelen. Alle inzendingen – inclusief de winnende – kregen een plek in ons eigen Natuurkunstmuseum in de Torenzaal van het Natuurcentrum. Daar konden bezoekers zich verwonderen over de kunstzinnige blik van kinderen op de natuur.

In totaal wonnen zeven groepen een DoeDag. En dat waren zeven dagen vol plezier, verwondering en leermomenten. De kinderen gingen op ontdekkingstocht door de natuur, leerden over dieren, kregen de ruimte om vies te worden in de modder, haalden een frisse neus, en verzamelden zelf de ingrediënten om hun eigen pannenkoek te bakken.

Leerkrachten en begeleidende ouders waren stuk voor stuk enthousiast. Ze zagen hun leerlingen opbloeien in de buitenlucht en leerden hoe waardevol één dag les op het Natuurcentrum kan zijn.

De Natuurkunstwedstrijd was niet alleen een vrolijke en creatieve manier om kinderen te betrekken bij de natuur, maar ook een succesvolle manier om het Natuurcentrum opnieuw onder de aandacht te brengen bij de scholen in Gorinchem. Een initiatief dat smaakt naar meer!

3.4 Samen bouwen aan een duurzame generatie: afval, eco-scholen en naschools leren

3.4.1 Afvalvrije Scholen – leren denken in kringlopen

Sinds 2014 werkt Reinigingsdienst Waardlanden met het project *Afvalvrije Scholen* aan een nieuwe generatie die niet alleen wéét hoe je afval scheidt, maar die ook bewust koopt, minder verspilt en circulair denkt en doet. Zo'n 60 scholen in Gorinchem en omgeving doen mee aan dit programma.

In ruil voor hun inzet haalt Waardlanden het gescheiden afval van deze scholen gratis op. Maar daar blijft het niet bij. De scholen ontvangen ook leskisten en lessen – kosteloos – die leerlingen stap voor stap meenemen in de wereld van afval, grondstoffen, hergebruik en recycling.

Het Natuurcentrum Gorinchem ontwikkelt en verzorgt in opdracht van Waardlanden de inhoud van deze leskisten, de distributie naar de scholen en het geven van inspirerende gastlessen. Met thema's als zwerfafval, recyclen, afval scheiden en grondstoffen is er een doorlopende leerlijn ontstaan waarbij idealiter iedere leerling elk jaar met het onderwerp in aanraking komt.

Elke twee jaar neemt een leerling bovendien deel aan een les of excursie rondom dit thema. In 2024 is het aanbod samen met de educatiemedewerker van Waardlanden onder de aandacht gebracht bij alle scholen. Ook zijn de leskisten grondig geactualiseerd en aangepast aan de nieuwste inzichten en lesvormen.

3.4.2 Eco-Schools – duurzame scholen met de Groene Vlag

Eco-Schools is de grootste internationale beweging voor duurzame scholen. Wereldwijd doen ruim 49.500 scholen in 95 landen mee aan dit krachtige programma. Via een stappenplan werken leerlingen zelf aan het verduurzamen van hun school – van energiebesparing en afvalreductie tot vergroening van het schoolplein.

Wie het volledige traject doorloopt, kan worden beloond met de internationale Groene Vlag: hét keurmerk voor duurzame scholen.

De kracht van Eco-Schools zit in vijf heldere pijlers:

- Leerlingen nemen het voortouw
- De school werkt continu aan verbetering
- Duurzaamheid is verankerd in het onderwijs

- De fysieke schoolomgeving laat duurzaamheid zien
- De hele schoolgemeenschap doet mee

Het Natuurcentrum Gorinchem is uitvoeringspartner van Eco-Schools. Een van onze medewerkers is officieel opgeleid tot Eco-Schools-begeleider en ondersteunt scholen op hun weg naar de Groene Vlag – met kennis van duurzaamheid én van onderwijs.

In 2024 begeleidde het NCG zes Eco-Schools. Door een personele wisseling is er een nieuwe begeleider opgeleid, die inmiddels kennis heeft gemaakt met alle betrokken scholen. De scholen blijven enthousiast, al merken we dat de aandacht soms verschuift naar andere projecten, zoals De Gezonde School. Toch blijft Eco-Schools een waardevolle route voor scholen die duurzaamheid echt willen verankeren.

3.4.3 Naschools aanbod – gelijke kansen buiten de les

Via de ROG (Rijke Ontwikkeldag Gorinchem) biedt het Natuurcentrum ook naschools natuuronderwijs aan. Hiermee krijgen kinderen de kans om ook buiten schooltijd te leren, ontdekken en groeien – op een plek waar natuur en beleving centraal staan.

Op dit moment nemen vijf basisscholen (De Poorter, Anne Frank, J.P. Waale en Vita College) deel aan dit project. In 2024 sloot ook de ISK (Internationale Schakelklas) zich aan, waardoor ook anderstalige leerlingen konden meedoen aan ons aanbod. Er liggen plannen om dit naschoolse programma verder uit te breiden naar andere scholen en onderwijsorganisaties.

Toch was er in 2024 ook een teleurstelling: het aantal lessen dat wij konden aanbieden voor schooljaar 2024-2025 daalde met ongeveer een derde. Door keuzes in de projectorganisatie van de ROG – waarbij kosten en bereik moesten worden afgewogen – bleef er minder ruimte over voor natuurbelevingslessen, die vragen om kleinere groepen. Totaal werden er 74 lessen gepland, waarvan er uiteindelijk 57 doorgang kregen. Naar schatting bereikte we hiermee 407 leerlingen.

Desondanks kijken we hoopvol vooruit: voor schooljaar 2025-2026 lijken er meer lessen in het verschiet te liggen. En ondanks de beperkingen zijn er in 2024 toch 57 lessen gegeven aan de vijf deelnemende scholen.

3.5 Natuur- en duurzaamheidsonderwijs: waarde zichtbaar maken

De samenwerking met basisscholen in de regio blijft een aandachtspunt. Hoewel we merken dat scholen enthousiast zijn over onze aanpak en aanbod, weten zij het Natuurcentrum Gorinchem nog onvoldoende te vinden. Regelmatig krijgen we terug dat het beschikbare lesbudget beperkt is, dat vervoer naar het NCG lastig te organiseren is of dat er onvoldoende tijd in het rooster is om een buitenles in te passen.

De waarde van onze lessen – waarin kinderen niet alleen leren over natuur en duurzaamheid, maar deze ook echt beleven – lijkt voor veel scholen nog niet op te wegen tegen deze praktische bezwaren. We zien hierin een duidelijke taak voor onszelf: de meerwaarde van natuuronderwijs nóg beter over het voetlicht brengen.

Daarom zijn we in 2024 gestart met een gerichte aanpak:

- We gingen persoonlijk in gesprek met schooldirecteuren en IB'ers (Interne Begeleiders) om ons aanbod en de aansluiting bij kerndoelen en burgerschapsvorming toe te lichten.
- We ontwikkelden compacte lesmodules voor op school, zodat een eerste kennismaking met het NCG ook zonder vervoer mogelijk is.
- In samenwerking met de gemeente zijn we de mogelijkheden aan het verkennen voor subsidiëring van vervoerskosten, met name voor scholen uit wijken met lage SES-indicatoren.
- Daarnaast onderzoeken we hoe we met structurele lespakketten en partnerschappen scholen kunnen ontzorgen. Een vaste Natuurdag, bijvoorbeeld, of een reeks lessen rondom duurzaamheid, gekoppeld aan bestaande thema's binnen het onderwijs.

Het is onze overtuiging dat natuuronderwijs niet alleen 'een leuk uitje' is, maar een essentieel onderdeel van brede vorming. De komende jaren blijven we daarom investeren in relatiebeheer, aanbod op maat én de zichtbaarheid van de impact van onze lessen.

Samen maken we verschil – in én buiten de klas.

4 Activiteiten en Ontmoeting

4.1 Groen doet (Gorinchem) Goed – spelenderwijs de natuur ontdekken

Avontuurlijk buiten spelen, op blote voeten door de modder rennen, slootjes onderzoeken of ontdekken wat er leeft onder een steen – dát is Groen doet Goed. Dit provinciale programma, een initiatief van IVN, laat kinderen van 4 tot 12 jaar weer écht in contact komen met de natuur. Want buiten zijn, bewegen en ontdekken in het groen is niet alleen leuk, het is ook cruciaal voor de gezondheid, het welzijn én de ontwikkeling van kinderen.

Groen doet Goed is een breed gedragen samenwerkingsverband van zestien Zuid-Hollandse gemeenten en hun natuur- en duurzaamheidseducatiecentra. Onder regie van IVN werken wij samen om de kloof tussen kind en natuur te dichten.
De financiering van het programma komt van de Provincie Zuid-Holland, die in 2024 22.715 Euro beschikbaar stelde. Dit bedrag werd volledig gematcht vanuit de gemeentelijke NDE-subsidie. Dankzij deze samenwerking konden we een jaar lang inzetten op educatie, beleving én sociale ontmoeting in het groen.

Het Natuurcentrum Gorinchem is trots om al vanaf de start tot deze vijfde opvolgende editie in 2024 projectleiders te zijn van *Groen doet (Gorinchem) Goed*. In samenwerking met partners uit ons netwerk, (zie pagina 30) hebben we al veel kindwe eren de natuur kunnen laten beleven en hen ‘natuurwijzer’ gemaakt. Hiervoor organiseren het hele jaar toegankelijke, speelse en leerzame natuuractiviteiten voor kinderen uit de stad – met speciale aandacht voor kinderen uit versteende of kansarme wijken. Kinderen leren spelenderwijs over water, planten, dieren, duurzaamheid en gezonde voeding. Zo verzorgen we bijvoorbeeld watereducatielessen bij onze natuurlijke oever, zetten we verrassende buitenprogramma’s op voor de buitenschoolse opvang en vieren we elk jaar groot de Nationale Modderdag en Buitenspeeldag.
Dit alles doen we op het leukste eiland van Gorinchem, in de omgeving van scholen of groene gebieden in de omgeving.

In 2024 hadden we de ambitie neergelegd om 64 activiteiten te organiseren en hiermee 895 kinderen te bereiken. Deze doelstelling hebben we ruim gehaald. Ons bereik was vele malen groter en met het bereik van de kinderen hebben we ook hun ouders geënthousiasmeerd.
We hebben bijna wekelijks (44 keer) de VerwonderWoensdag – georganiseerd. In het kader van Groen doet Goed. Daarbij was het doel telkens helder: zorgen dat álle kinderen, ongeacht achtergrond of woonwijk, op een laagdrempelige en speelse manier kunnen ervaren hoe leuk en waardevol de natuur is. Alleen al hiermee bereikten we in 2024 688 kinderen.

Verder hebben we dit jaar de DoeDag geïntroduceerd. Meer informatie hierover staat op , pagina 16.

Onze activiteiten zijn laagdrempelig, verbindend en gericht op zowel kennis als plezier. Bovendien zoeken we steeds de samenwerking op met lokale netwerkpartners en ontmoetingscentra, zodat zoveel mogelijk kinderen bereikt worden – want: groen doet goed, voor iedereen.

4.2 Ontmoeting – een plek waar mensen samenkomen

Ook in 2024 stond ontmoeting centraal op het Natuurcentrum Gorinchem. In en rond de lunchroom, in de vergaderzalen én tijdens de vele activiteiten die we het hele jaar door organiseerden. We zetten in op verbinding, op toegankelijkheid én op financiële duurzaamheid. Want een plek waar mensen graag samenkomen, moet ook toekomstbestendig zijn.

De lunchroom blijft een belangrijk hart van het Natuurcentrum – een ontmoetingsplek waar je voor een vriendelijke prijs kunt genieten van iets lekkers, zonder dat we verlies draaien op inkoop of personele kosten. In 2024 hebben we met succes gewerkt aan het verlagen van de inkoopprijzen. We zijn dan ook enorm dankbaar voor de ondersteuning die we mochten ontvangen van de Jumbo en de Voedselbank, die bijdragen aan ons streven om onze lunchroom voor iedereen toegankelijk te houden.

4.2.1 Ruimte voor Elkaar

Ook onze twee vergaderzalen werden volop in de schijnwerpers gezet. In samenwerking met DeBankvanNoppes en de VitamineKantine ontwikkelden we een folder onder de titel *'Ruimte voor Elkaar'*, waarmee we bedrijven, organisaties en bewoners lieten zien hoe veelzijdig en sfeervol deze ruimtes zijn. Compleet met de mogelijkheid tot een verse, gezonde lunch uit onze eigen keuken. Het resultaat mocht er zijn: in 2024 zijn de vergaderzalen 159 keer verhuurd aan 44 verschillende organisaties – een welkome bron van inkomsten én een prachtige manier om ons centrum open te stellen voor de stad.

4.2.2 Activiteiten als motor van ontmoeting

Het aantal georganiseerde activiteiten in 2024 was groot en gevarieerd. Deze zorgden niet alleen voor verbinding en beleving, maar ook voor extra bezoekers in de lunchroom – waar ze met plezier iets kwamen eten of drinken. Sommige activiteiten droegen direct financieel bij (zoals de Seniorenlunch of de Overschotel), andere indirect, door de toestroom van gasten.

Een greep uit de hoogtepunten:

Seniorenlunch

Bijna wekelijks ontvingen we een gezellige groep 55-plussers voor een versbereide driegangenlunch, met liefde gekookt door onze vrijwilligers. De Seniorenlunch is meer dan een maaltijd – het is een moment van ontmoeting, een kans om nieuwe mensen te leren kennen. In samenwerking met de welzijnscoach van de gemeente zorgen we voor bekendheid en spreiding in de stad, zodat zoveel mogelijk ouderen weten dat ze welkom zijn. Naar het eind van het jaar nam het aantal deelnemers aan de maaltijden toe. In 2024 zijn er 44 lunches geweest met totaal 397 deelnemers.

Overschotel & Social Meals

Vanaf 6 november herintroduceerde we de twee wekelijkse *Overschotel*: een voedzame, eenvoudige maaltijd, bereid met ingrediënten die gesponsord worden door de Voedselbank. De prijs is laag, zodat iedereen kan aanschuiven. Wie iets extra's wil doen, kan een *Social Meal* sponsoren. Daarmee betaalt iemand een maaltijd voor een ander. Muntjes voor deze maaltijden worden uitgedeeld via de Voedselbank, zodat ze terechtkomen bij mensen die het goed kunnen gebruiken. Een mooi voorbeeld van solidariteit in de praktijk. In 2024 hebben we 4 maaltijden geserveerd met totaal 78 deelnemers.

Cultuur voor jong en oud – kindertheatervoorstellingen

Tijdens de cultuurmaand organiseerden we samen met de cultuurcoaches van de gemeente een reeks kindervoorstellingen. Het eiland werd een plek van verwondering, theater en vrolijke gezichten.

AvondGloed – een magische première

Als klap op de vuurpijl vond in 2024 voor het eerst *AvondGloed* plaats – een magisch avondprogramma op het eiland, boordevol jonge en opkomende artiesten, theatermakers en muzikanten. Over het hele terrein kon het publiek verdwalen in muziek, verhalen en licht. Toegang was gratis, want we vinden het belangrijk dat álle Gorcumers zich welkom voelen. Het werd een avond om niet te vergeten – en smaakt naar meer.

Met al deze initiatieven maken we het Natuurcentrum Gorinchem tot een plek van ontmoeting, verbinding en inspiratie. Een plek waar natuur, duurzaamheid en menselijkheid samenkomen – elke dag opnieuw. Hieronder ziet u alle georganiseerde activiteiten op een rij.

Datum	Activiteit
3-jan	VerwonderWoensdag
10-jan	VerwonderWoensdag
17-jan	VerwonderWoensdag
24-jan	VerwonderWoensdag
31-jan	VerwonderWoensdag
7-feb	VerwonderWoensdag
14-feb	VerwonderWoensdag
21-feb	VerwonderWoensdag
28-feb	VerwonderWoensdag
6-mrt	VerwonderWoensdag
8-mrt	Internationale Vrouwendag
13-mrt	VerwonderWoensdag
15-16-mrt	NLDoet – Klusactiviteiten door werknemers Gemeente Gorinchem
20-mrt	VerwonderWoensdag
23-mrt	Landelijke Opschoondag
27-mrt	Opening Natuurkunstmuseum (tijdelijke expositie Natuurkunstwerken)
30-mrt	Paaseieren zoeken op het eiland
3-apr	VerwonderWoensdag
7-apr	Opening expositie Karen Bruggeman
10-apr	VerwonderWoensdag
15-apr	Sponsorloop De Poorterschool (terrein/park)
17-apr	VerwonderWoensdag
24-apr	VerwonderWoensdag
25-apr	Dokter Teds Dierenwereld

1-mei	VerwonderWoensdag
8-mei	VerwonderWoensdag
12-mei	NatuurAtelier – Workshop Bloem Vilten
13-mei	DOE-dag (Natuurkunstwedstrijd 2024)
15-mei	VerwonderWoensdag
22-mei	VerwonderWoensdag
26-mei	Lente DoeDag
26-mei	NatuurAtelier – Workshop VachtVilten
27-mei	DOE-dag (Natuurkunstwedstrijd 2024)
29-mei	VerwonderWoensdag
3-jun	DOE-dag (Natuurkunstwedstrijd 2024)
5-jun	VerwonderWoensdag – Cultuurmaand – Theatervoorstelling
10-jun	DOE-dag (Natuurkunstwedstrijd 2024)
12-jun	VerwonderWoensdag – Cultuurmaand – Theatervoorstelling
15-jun	Cultuurmaand - Op Volle Toeren
16-jun	NatuurAtelier – Workshop Figuren maken op hout met natuurlijke materialen
17-jun	DOE-dag (Natuurkunstwedstrijd 2024)
19-jun	VerwonderWoensdag – Cultuurmaand – Theatervoorstelling
23-jun	Gorcums Bierfestival
24-jun	DOEGezondDag
25-jun	Jaarafsluiting school: Speelbezoek
26-jun	Jaarafsluiting school: Speelbezoek
26-jun	VerwonderWoensdag – Cultuurmaand – Theatervoorstelling
27-jun	Cultuurdag De Poorterschool: Workshops bal vilten
29-jun	AvondGloed (Afsluiting Cultuurmaand)

3-jul	Internationale Modderdag (ism. LimonadeBrigade)
6-jul	Afsluiting wandeling 'Kijk in je wijk'
7-jul	NatuurAtelier – Workshop Cyanotypie
8-jul	DOE-dag (Natuurkunstwedstrijd 2024)
10-jul	VerwonderWoensdag
12-jul	IFFG buitenbios "Banel en Adama"
17-jul	VerwonderWoensdag – Zomerprogramma
24-jul	VerwonderWoensdag – Zomerprogramma
31-jul	VerwonderWoensdag – Zomerprogramma
7-aug	VerwonderWoensdag – Zomerprogramma
8-aug	Middag voor de kinderen van de Gildenwijk (inzet materialen)
14-aug	VerwonderWoensdag – Zomerprogramma – Spruitjescinema ism IFFG/LimonadeBrigade/Bibliotheek AanZet
20-aug	Zomerschool de Driegang – Workshop
21-aug	Huttenbouw Spektakel ism LimonadeBrigade
21-aug	VerwonderWoensdag - Zomerprogramma
22-aug	Zomerschool de Driegang – Workshop
28-aug	VerwonderWoensdag
11-sep	SamenSpeeldag ism. Gorcum Beweegt. Opening door kinderburgemeester Guus
11-sep	SamenspeelMiddag – Vrije Inloop
13-sep	Fête de la Nature – Avondwandeling
14-sep	Fête de la Nature - Geitenyoga + Zintuigen
15-sep	Fête de la Nature - Klankschalensessie / Poet-tree olv Stadsdichter Martin Rensen / Kinderworkshop muziekinstrumentjes maken met afsluitende muzikale optocht olv Helga Buitelaar
16-sep	Schoolreisje op het eiland
18-sep	VerwonderWoensdag
20-sep	World Clean up Day ism Ds. Koelmanschool

28-sep	Burendag
30-sep	Kom Erbij Lunch in de Kom Erbij week
1-okt	Seniorenlunch ihkv Kom Erbij week
2-okt	VerwonderWoensdag
4-okt	Dierendag
20-okt	Workshop VachtVilten
23-okt	VerwonderWoensdag
30-okt	VerwonderWoensdag
6-nov	Herintroductie Overschotel maaltijd
7-nov	VerwonderWoensdag
13-nov	VerwonderWoensdag
17-nov	Natuuratelier – Workshop Engel wikkelen
20-nov	Overschotel maaltijd
20-nov	VerwonderWoensdag
27-nov	VerwonderWoensdag – Natuurpietenfestijn
1-dec	Natuuratelier – Workshop Winters bloemenarrangement
4-dec	VerwonderWoensdag
4-dec	Overschotel maaltijd
7-dec	Nationale Vrijwilligersdag
11-dec	VerwonderWoensdag
15-dec	WinterWei
15-dec	Natuuratelier – Workshop winterse decoratie
17-dec	Handverzorging senioren
18-dec	Overschotel maaltijd
18-dec	VerwonderWoensdag
28-dec	Kinderworkshop kleidieren maken

5 Boerderij – dichtbij de dieren, met zorg en respect

Op de speelweide van het Natuurcentrum Gorinchem draait alles om écht contact tussen mens en dier. Kinderen én volwassenen maken hier kennis met onze geiten, schapen en andere dieren. Medewerkers van de boerderij vertellen met enthousiasme over het gedrag, de verzorging en het karakter van onze dieren. Kinderen mogen knuffelen en, tegen een kleine vergoeding, speciale bakjes voer kopen om de dieren te verwennen. Altijd met het welzijn van het dier als hoogste prioriteit.

5.1 Dieren op Bezoek

Ook in 2024 zijn we weer op pad gegaan met onze boerderijdieren om ouderen een warm en vrolijk moment te bezorgen. In totaal bezochten we zestien keer diverse zorginstellingen – zowel vertrouwde adressen als een paar nieuwe locaties. Dieren brengen een bijzondere energie met zich mee, die zorgt voor herkenning, rust en een glimlach bij bewoners. De bezoeken zijn zo geliefd dat de eerste aanvragen voor 2025 alweer binnen zijn.

Een bijzonder moment dit jaar was het ponykarritje dat we, op speciaal verzoek van een echtgenote, hebben mogen verzorgen voor een bewoner van het Gasthuis. Een klein gebaar met een grote impact.

5.2 Logeerboerderij en Dierendag

Onze boerderij bood in 2024 ook weer plek aan tijdelijke logees. In de vakanties zorgden we in totaal voor 26 logeerdieren. Deze dieren verblijven bij ons als hun eigenaren tijdelijk niet kunnen zorgen. Een mooie manier om kinderen ook kennis te laten maken met andere soorten dieren.

Op Dierendag stond alles in het teken van verwennerij. Onze dieren kregen een feestelijke maaltijd en kinderen mochten volop knuffelen, borstelen en verzorgen.

5.3 Rust in de kudde

Na een zwaar jaar in 2023, waarin meerdere lammetjes het niet overleefden en ons enige overgebleven lam zich ontpopte tot een eigenwijze bokkige puber, kozen we in 2024 bewust voor rust. Dit jaar zijn er geen dieren gedekt. Een keuze die zorgde voor stabiliteit in de kudde én meer ruimte om de bestaande dieren extra aandacht te geven.

Ook namen we afscheid van onze pauw Lodewijk. Zijn beschermende gedrag tegenover zijn broedende vrouwtjes werd te heftig, vooral richting jonge bezoekers. Het onderstreept het belang van educatie: dieren zijn geen mensen. Ze hebben hun eigen instincten, grenzen en behoeftes – en daar moeten we zorgvuldig mee omgaan.
We mochten 2 nieuwe pauwen verwelkomen, afkomstig uit Artis. Frederik van Artis en zijn vrouw Geraldine.

5.4 Nieuwe educatie: Dierendokter Ted

Om kinderen (én hun ouders) te leren hoe je op een respectvolle manier met dieren omgaat, zijn we in 2024 gestart met het onderwijsprogramma *Dierendokter Ted*. In deze interactieve lessen ontdekken kinderen wat dieren eten, hoe ze wonen, wat ze leuk vinden (en wat juist niet), hoe je ze kunt verzorgen en zelfs trainen. Alle diergroepen komen aan bod en de reacties van kinderen waren enthousiast en leergierig.

Met onze boerderij zetten we in op beleving én bewustwording. Dicht bij de dieren, maar altijd met hart voor hun welzijn. Want hoe dichter je bij dieren komt, hoe meer respect je leert voor hun eigenheid.

6 Netwerk en relaties 2024

In 2024 is de relatie met samenwerkingspartners verdiept. De in 2023 ingezette hernieuwde kennismakingen leiden tot fijne nieuwe samenwerkingen. De contacten met de diverse scholen vraagt nog om veel aandacht. Scholen weten ons nog onvoldoende te vinden, geven aan dat zij te weinig budget hebben voor een les op het NCG, vinden het vervoer naar het NCG moeilijk realiseerbaar. De waarde van onze lessen lijkt nog niet op te wegen tegen deze bezwaren.

Er zijn contacten geweest met:

- Alle basisscholen van Gorinchem
- Ambtelijk apparaat gemeente Gorinchem
- Gorinchem Gezond
- Gorinchem Beweegt
- Wijkcoördinator Gildenwijk gemeente Gorinchem
- Opbouwwerker gemeente Gorinchem
- Welzijnscoaches gemeente Gorinchem
- Cultuurcoaches gemeente Gorinchem
- Kerngroep Ontmoetingsplekken
- Limonadebrigade
- Kansrijke Start
- Sterke Buurtverbinders
- Werkoverleg Gildenwijk/Stalkaarsen/Wijkcoach
- Rookvrij Leven
- Integraal sociaal beleid
- ASVZ
- AVRES
- COA
- SKG
- Yulius
- Poort6
- Waardlanden
- Bibliotheek AanZet
- GGD
- Jong GGZ
- Introductie Citytrainer
- vSKBN (de overkoepelende organisatie voor kinderboerderijen)
- GDO(Gemeente voor Duurzame ontwikkeling)
- IVN en Groen doet Goed
- ZON-netwerk (=Zuid-Hollands Overleg NME)
- Rijke Ontwikkeldag Gorinchem
- Kijk op je Wijk wandelingen

- Dagbestedings initiatief: besprekingen Lianne Frowijn en Cindy Wiesman
- Integraal sociaal beleid

7 Team & Betrokkenheid: Medewerkers, Stagiaires, Vrijwilligers en Werkervaringsplekken

Het Natuurcentrum Gorinchem draait op mensen. Een bevlogen team van medewerkers, vrijwilligers, stagiaires en mensen met een werkervaringsplek vormt samen de motor van onze organisatie. In 2024 hebben we opnieuw gemerkt hoe waardevol deze gezamenlijke inzet is voor de continuïteit en impact van het NCG.

7.1 Vast team

Gedurende het jaar hebben er 15 mensen een arbeidsovereenkomst bij het NCG gehad, goed voor een gezamenlijke formatie van 7,5 fte. Daarvan stonden twee medewerkers (samen 1,6 fte) op de loonlijst van een sponsor, waarmee we waardevolle samenwerking op personeelsgebied realiseren.

De personele bezetting eind 2024 zag er als volgt uit:

Directeur:	0,8 fte
Coördinator Educatie & Activiteiten:	1,6 fte
Coördinator Boerderij:	0,5 fte
Oproepkrachten Boerderij:	2,0 fte
Coördinator Ontmoeting:	0,8 fte (vanaf november op externe loonlijst)
Oproepkrachten Ontmoeting:	1,0 fte
Medewerker Terreinonderhoud:	0,4 fte
Medewerker Financiën	0,6 fte (op externe loonlijst)

Alle overige werkzaamheden, van educatie tot onderhoud, zijn uitgevoerd door vrijwilligers, stagiaires en freelancers.

7.2 Stagiaires & Onderwijsrelaties

Het NCG is een erkend leerbedrijf en ook in 2024 hebben we weer tientallen stagiaires mogen verwelkomen, afkomstig uit zowel de vakopleidingen, het praktijkonderwijs, speciaal, basis en voortgezet onderwijs. Stages variëren van korte maatschappelijke stages tot langdurige leertrajecten.

Overzicht stagiaires in 2024:
Boerderij:

- 16 mbo-studenten van Yuverta, Lentiz en Curio
- 3 stagiaires vanuit het speciaal onderwijs (Noordhoek)

- 12 leerlingen uit het voortgezet onderwijs (o.a. Omnia, Oude Hoven, 't Gilde, de Windroos, Gomarus en Camphusianum)

Ontmoeting:

- stagiaire vanuit het speciaal onderwijs
- 14 leerlingen uit het voortgezet onderwijs

7.3 Structurele samenwerking

- Scholen De Cirkel en Mariëngaarde bezochten wekelijks met een groep leerlingen de boerderij (respectievelijk 39 en 25 keer).
- Elke dinsdag ondersteunt een groep leerlingen van het VITA College het terreinonderhoud en helpt een groep van het Gomarus College mee met de Seniorenlunch.
- Iedere woensdag komt er groep van Yulius een ochtend voor een dagactiviteit.
- Freelancers werden flexibel ingezet voor het verzorgen van lessen en activiteiten, waarmee we ons educatief aanbod breed en professioneel konden houden.

7.4 Vrijwilligers & Werkervaring

Vrijwilligers zijn een onmisbare schakel binnen het NCG. In 2024 verrichtten zij uiteenlopende werkzaamheden, van dierverzorging en onderhoud tot gastvrijheid in de Ontmoeting en ondersteuning bij lessen en activiteiten.

In februari namen we deel aan de **Vrijwilligers Proeverij**, georganiseerd door de gemeente. Hoewel het evenement beperkt werd bezocht, leverde het toch een nieuwe, betrokken vrijwilliger voor de Boerderij op. Daarnaast zetten we actief in op werving via social media en posters. Dat leidde tot meerdere aanmeldingen. Vrijwilligers die eenmaal verbonden zijn aan het NCG blijven vaak langdurig – precies zoals we het graag zien: als een hecht team waar iedereen telt.

Begeleiding en waardering

Onze vrijwilligers worden met zorg begeleid. We streven naar een minimale inzet van 4 uur per week, maar kijken vooral naar iemands interesses en talenten. We organiseren regelmatig bijeenkomsten en activiteiten, zodat iedereen zich gezien en gewaardeerd voelt. Ons ideaal: dat bezoekers het verschil niet kunnen zien tussen medewerkers en vrijwilligers.

Re-integratie en participatie

Ook in 2024 vonden diverse mensen met een re-integratietraject hun weg naar het NCG. In een veilige, laagdrempelige omgeving konden zij werken aan structuur, belastbaarheid en oriëntatie op toekomstig werk. Hoewel we geen betaalde functie kunnen garanderen na herstel, wordt het NCG vaak ervaren als een waardevolle tussenstap.

Samenwerken zit in ons DNA. Dankzij de inzet van medewerkers, vrijwilligers, stagiaires en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, blijft het Natuurcentrum Gorinchem een inspirerende, levendige plek – waar leren, ontmoeten en bijdragen aan een duurzame wereld hand in hand gaan.

8 Gebouwen en Terrein

8.1 Ontzorgingsprogramma Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed

In 2024 is het Natuurcentrum Gorinchem als eigenaar van maatschappelijk vastgoed toegelaten tot het Ontzorgingsprogramma Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed – een waardevol initiatief van de Provincie Zuid-Holland, geen geld, maar tijd en expertise. Tijdens een informatiebijeenkomst kwamen wij in contact met een van de duurzaamheidscoaches van de Provincie, die ons vervolgens heeft begeleid bij het doorlopen van de aanmeldprocedure.

Het doel van dit programma is om kleinschalige maatschappelijke organisaties te ondersteunen bij het verduurzamen van hun gebouwen. Dit draagt direct bij aan de landelijke klimaatdoelstellingen en CO_2-reductie, maar helpt ook om de exploitatiekosten structureel te verlagen. Voor kleinere organisaties als het NCG, waar kennis, capaciteit en middelen vaak beperkt zijn, is deze hulp van grote betekenis.

Als NCG dragen we nadrukkelijk een maatschappelijke voorbeeldrol, ook binnen de energietransitie. Verduurzaming is voor ons niet alleen een opgave, maar ook een kans om te inspireren.

In het kader van het programma zijn in 2024 onder meer de volgende stappen gezet:

- Een bouwkundige opname van het gehele pand is uitgevoerd;
- Er is een maatregelenpakket opgesteld met concrete verduurzamingsopties;
- Het bestaande Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) is aangepast, waarbij verduurzamingsmaatregelen zijn geïntegreerd in het ritme van natuurlijke vervangingsmomenten;

- Voorbereidingen zijn getroffen voor een aanvraag voor de DUMAVA-subsidie (Subsidieregeling Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed) in juni 2025. Voor deze aanvraag is cofinanciering vereist; een passende partner wordt momenteel nog gezocht.

8.2 Status Meerjarenonderhoudsplan

Financieel blijft het onderhoud van gebouwen en terrein een zorgpunt. Hoewel er voor 2024 opnieuw een dotatie van 30.000 Euro is opgenomen voor toekomstig onderhoud, staat hier op dit moment geen beschikbare liquiditeit tegenover. Dit betekent dat noodzakelijke werkzaamheden opnieuw zijn uitgesteld en het MJOP – net als in voorgaande jaren – niet volledig volgens plan is uitgevoerd.

Desondanks zijn in 2024 wel enkele geplande en noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden doorgegaan:

- Jaarlijks onderhoud aan technische installaties zoals verwarming, ventilatie en de liftinstallatie is uitgevoerd;
- De keuring van alle elektrische apparaten heeft plaatsgevonden volgens de geldende veiligheidsnormen.
- Vervanging van het alarmsysteem.
- Herplaatsing terreincamera's.

We blijven benadrukken dat uitstel van onderhoud op de lange termijn leidt tot hogere kosten en verslechtering van de staat van gebouwen en installaties. Het vitaal houden van het terrein en de infrastructuur is een essentiële randvoorwaarde voor de toekomstbestendigheid van het NCG als geheel.

8.3 Ongediertebestrijding en hygiëne

Conform de geldende afspraken is in 2024 periodiek controle uitgevoerd op ongedierte in de lunchroom, op de boerderij en op het buitenterrein. Uit deze reguliere inspecties zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen.

Naar aanleiding van een melding van ratten in de omgeving, is op ons verzoek en in opdracht van de Gemeente Gorinchem een onafhankelijk onderzoek uitgevoerd door het Kennis- en Adviescentrum Dierplagen (KAD). Dit onderzoek bevestigde de aanwezigheid van ongediertesporen aan de randen van het eiland, maar in en rond de gebouwen zijn geen sporen aangetroffen.

Op basis van de adviezen van het KAD zijn direct passende maatregelen genomen. De Gemeente heeft aan de overzijde van de oever gesnoeid, terwijl wij op het eiland zelf een strook van ongeveer één meter vanaf de waterkant vrijgemaakt hebben van begroeiing. Op deze manier worden potentiële schuilplaatsen voor ongedierte weggenomen. Het is van belang dat deze snoeiwerkzaamheden door beide partijen structureel worden voortgezet om herhaling te voorkomen.

Daarnaast blijven we alert op andere factoren die een rol kunnen spelen in de hygiëne en ongediertebestrijding, zoals het tijdig legen van prullenbakken, het voorkomen van zwerfafval en het zorgvuldig afsluiten van diervoer. Deze preventieve maatregelen blijven cruciaal om een veilige en schone omgeving te waarborgen voor mens én dier.

9 Bestuur

Per 1 januari 2024 heeft Ada Jansen besloten het bestuur te verlaten. Zij heeft al haar kennis en ervaring uit het verleden overgebracht aan de nieuwe bestuursleden. Wij zijn dankbaar voor het enthousiasme en de toewijding waarmee zij zich heeft ingezet.
Er is bewust gekozen om de vacature in 2024 nog niet in te vullen.

10 Financiën en Sponsoring

10.1 Financiën: op zoek naar continuïteit

Het jaar 2024 stond voor het NCG in het teken van overleven. Met vertrouwen in eerder gedane toezeggingen van de Gemeente Gorinchem, zijn wij de uitdaging volledig aangegaan en hebben alle zeilen bijgezet om het centrum open te houden en onze maatschappelijke functie te blijven vervullen.
In 2023 is ons expliciet en meermaals door zowel de verantwoordelijk wethouder als de begeleidend ambtenaar aangegeven dat het zaak was dat het Natuurcentrum zou worden opgenomen in de perspectiefnota. Voor het jaar 2024 was dit niet meer mogelijk, maar dit bood uitzicht op structurele ondersteuning vanaf 2025. Daarmee werd het jaar 2024 een jaar van overleven.
In het voorjaar van 2024 werd ons echter telefonisch meegedeeld dat het Natuurcentrum tóch niet meegenomen zou worden in deze nota, omdat de gemeente daarin enkel verplichtingen zou opnemen waartoe zij wettelijk verplicht waren. Tot op heden heeft het NCG geen schriftelijke bevestiging of verslag van dit besluit ontvangen.

Om het jaar 2024 te overleven heeft het bestuur aan het begin van het jaar besloten om, op basis van het vertrouwen ten aanzien van de genoemde opname in de perspectiefnota, op persoonlijke titel financieel te ondersteunen. Er is een rekening-courant afgesloten ter waarde van 175.000 Euro met daarbovenop een overname van 55.000 Euro aan personeelslasten. Deze laatste kan aangemerkt worden als een schenking.
Aan het einde van het jaar bedroeg de openstaande vordering op de rekening-courant 112.500 Euro. Totaal is er daarmee 167.500 Euro aan financiële ruimte geboden vanuit privévermogen. Dit alles vanuit het vertrouwen dat de Gemeente Gorinchem het belang van het NCG daadwerkelijk zou inzien en ondersteunen.
Wij blijven met nadruk stellen dat het hebben van een Natuurcentrum in je stad een politiek én maatschappelijke keuze is. Een centrum als het NCG levert aantoonbaar maatschappelijke waarde

op, zeker voor de omliggende wijken en inwoners met minder vanzelfsprekende toegang tot groen, ontmoeting en educatie.
'Nee' is uiteraard ook een keuze, maar het moet dan wel een duidelijk antwoord zijn. Verder hoeft het financiële draagvlak niet volledig van de Gemeente Gorinchem te komen, maar zonder serieuze structurele gemeentelijke basisbijdrage is voortbestaan niet mogelijk.

Toch is er, ondanks alles, ook licht aan de horizon. Dankzij scherpe keuzes op het gebied van inkoop, personele inzet en aansturing is de lunchroom (Ontmoeting) inmiddels winstgevend en draagt bij aan de algemene kosten.
Tegelijkertijd stijgen de kosten van de Kinderboerderij aanzienlijk, vooral door toegenomen uitgaven aan diervoeding en diergezondheid. Bedrijfseconomisch gezien brengt de Kinderboerderij slechts kosten met zich mee en geen directe inkomsten, maar inhoudelijk gezien, is het een onmisbare pijler onder het NCG. Wegvallen van de Boerderij zou directe impact hebben op het aantal bezoekers, de beleving, het educatieve aanbod én op de lunchroom. Je verliest een belangrijke waarde. Daarom blijven wij inzetten op behoud, ook al vergt dit een forse investering.

De aanhoudende negatieve exploitatie heeft inmiddels geleid tot het noodgedwongen uitstellen van cruciale onderhoudswerkzaamheden aan gebouwen en terrein. Hoewel er wel jaarlijks een voorziening wordt opgenomen in de cijfers op basis van het meerjarenonderhoudsplan, schuiven we de in de plan genoemde werkzaamheden voor ons uit. Dit is op de lange termijn niet houdbaar en zorgt voor achteruitgang van de onderhoudsstaat van het centrum.

Om het NCG financieel weer vitaal te maken, is tijd nodig. Voor deze revitalisering voorzien we een traject van minimaal drie jaar (2025-2027). Er ligt een dringend verzoek bij de Gemeente Gorinchem om in 2025 en 2026 een aanvullende subsidie te verstrekken van 75.000 Euro in zowel 2025 als 2026. Dit verzoek ligt ten tijde van de afronding van de jaarcijfers en het jaarverslag over 2024 in bespreking bij de Gemeente.
Het wachten is op een formeel antwoord: een helder 'ja' of 'nee' op de vraag of de Gemeente Gorinchem het NCG wil behouden. Dit met alle begrip voor het Ravijnjaar 2026 waarin alle Nederlandse Gemeentes keuzes zullen moeten maken; dat vraagt om overzicht en visie van het Gemeentebestuur en Gemeenteraad. De uitspraak zal bepalend zijn voor de toekomst van het NCG. Een 'ja' betekent dat we gezamenlijk kunnen bouwen aan duurzame verankering. Bij het uitblijven van die toezegging, dan is voortbestaan per direct ter discussie en zal het bestuur van het NCG uiterlijk 1 september 2025 een besluit moeten nemen over het voortbestaan.
Ook met andere partijen wordt gesproken over de toekomst en de wijze waarop zij een rol van betekenis kunnen geven in de zoektocht naar het verantwoord voortbestaan van het NCG. Over de inhoud van deze gesprekken kan momenteel nog niets gedeeld worden.

Kortom: de financiële situatie blijft precair en structurele continuïteit op lange termijn is geen zekerheid. Wel is er beweging, groei en draagvlak zowel binnen de organisatie als in de stad.

10.2 Sponsoring: onmisbaar in onze missie

Zonder sponsoren zou het NCG niet kunnen doen wat het doet. Hun steun maakt het mogelijk om nét dat extra te geven. Dankzij hen kunnen we materialen aanschaffen, kinderen een onvergetelijke dag bezorgen of een activiteit organiseren die voor iedereen toegankelijk is.
In 2024 mochten we op de steun van vele gulle gevers rekenen. En greep uit de bijdragen:

- Voedselbank Gorinchem: Wekelijks mochten we producten kiezen uit hun overschotten voor de Overschotel.
- Jumbo en Albert Heijn: dankzij hun emballage-acties kunnen we investeren in bedrijfskleding. Daarnaast doneerde de Jumbo kookplaten voor pannenkoekjes bij de DoeDagen en krijgen we standaard 10% korting op inkopen.
- Tredion: tegen een sterke korting mogen wij gebruik maken van softwarelicenties voor kantoor en ontvangen wij support op al onze vragen.
- Dierenkliniek Meerkerk bood ons gereduceerde tarieven voor de behandeling van onze dieren.
- NSGK – Het Gehandicapte Kind: doneerde een bedrag voor de organisatie van een Samen Speelmiddag.
- Deelname aan de Rabobank Clubsupport actie leverde een mooi bedrag op.
- Ronde Tafel Gorinchem: doneerde voor het opknappen van alle – eerder door hen gesponsorde - kinderfietsjes.
- Leuk! Sponsorde de prachtige XL speelblokken voor de speelhoek.
- Sterke Buurtverbinders maakte het zomerprogramma mede mogelijk.
- De Gemeente Gorinchem ondersteunde ruimhartig verschillende activiteiten zoals Fête de la Nature, Theatervoorstellingen, AvondGloed, eindejaarsactiviteiten en de aanschaf van terreinbeveiliging en audio-installatie.
- Verder ontvingen wij nog diverse – soms royale - donaties via Geef en in onze houten donatiekoeien.
- Pauwvakkers: particulieren en bedrijven, die zich als vaste steunpilaren aan ons hebben verbonden.
- Inzamelacties: ook voor door het NCG ingezameld gebruikt vet en kleine elektrische apparaten ontvingen we een vergoeding.

Elke gift – groot en klein – draagt bij aan het in stand houden van het NCG. Daar zijn we oprecht dankbaar voor. Dankzij deze steun kunnen we blijven bouwen aan een groene, inclusieve plek voor alle Gorcumers.

11 Conclusie & Aanbevelingen

Het jaar 2024 was er één van uitersten. We hebben moeten balanceren tussen financiële onzekerheid en maatschappelijke betrokkenheid, tussen noodzakelijke bezuinigingen en groeiende impact. Ondanks alle zorgen over continuïteit en exploitatie, is de kracht van het Natuurcentrum Gorinchem voelbaar gebleven. In bezoekersaantallen, in betrokkenheid van vrijwilligers, in het enthousiasme van kinderen en in de steun van sponsoren en partners.

Wat 2024 vooral duidelijk maakte, is dat het NCG méér is dan een kinderboerderij of een lunchroom. Het is een plek van betekenis. Een plek waar ontmoeting, educatie, inclusie en duurzaamheid samenkomen. Een plek waar mensen – jong en oud, uit alle lagen van de samenleving – zich gezien en welkom voelen.

Toch is de realiteit hard: zonder structurele steun is het voortbestaan van het NCG geen vanzelfsprekendheid. Dat vraagt van alle betrokken partijen – bestuur, gemeente, partners en samenleving – een eerlijke blik op de toekomst en de keuzes die daarin gemaakt moeten worden.

11.1 Aanbevelingen voor 2025 en verder:

Duidelijkheid vanuit de gemeente

Een heldere en tijdige uitspraak over structurele ondersteuning is cruciaal. Alleen op basis van zekerheid kunnen wij plannen maken, mensen binden en ontwikkelen richting de toekomst.

Structurele investering in onderhoud

Het uitstellen van onderhoud is een risico dat zich uiteindelijk dubbel en dwars terugbetaalt. Structurele reservering en uitvoering van onderhoudswerkzaamheden is noodzakelijk om de kwaliteit en veiligheid van gebouwen en terrein te waarborgen.

Blijvende inzet op spreiding van inkomsten

Hoewel gemeentelijke steun onmisbaar is, blijft diversificatie van inkomsten een strategisch speerpunt. Sponsoring, fondsenwerving, activiteitenopbrengsten en innovatieve samenwerkingen moeten verder worden ontwikkeld.

Behoud van de kinderboerderij als kernfunctie

Ondanks het financiële beslag, is de kinderboerderij essentieel voor het karakter en de aantrekkingskracht van het NCG. Behoud moet daarom altijd worden meegenomen in toekomstscenario's.

Investeren in menskracht

Vrijwilligers, stagiaires en re-integratiekandidaten vormen het kloppend hart van het centrum. Begeleiding en waardering van deze mensen blijven topprioriteit.
Versterken van de positie in het onderwijsveld

Het NCG heeft veel te bieden op het gebied van educatie. Er ligt een kans om dit aanbod beter zichtbaar te maken en samenwerking met scholen te intensiveren, ondanks de obstakels rond vervoer en budgetten.
Communicatie en positionering
Heldere communicatie over het belang, de activiteiten en de maatschappelijke waarde van het NCG kan bijdragen aan bredere steun en erkenning, zowel binnen als buiten Gorinchem.

11.2 Tot slot

Het NCG heeft in 2024 laten zien wat veerkracht betekent. We zijn trots op alles wat – ondanks de omstandigheden – wél is gelukt. Maar die veerkracht kent haar grenzen. 2025 wordt een beslissend jaar. Het is tijd voor keuzes, en het is tijd voor richting. Wij zijn er klaar voor. Nu is het aan anderen om aan te haken, bij te dragen en samen verder te bouwen aan dit unieke centrum in het hart van Gorinchem.

José Wienese, directeur

Onderschreven door het bestuur van de Stichting,
Fred Vahlkamp, voorzitter, en Ilja Botha, penningmeester

Standaardformulier publicatieplicht
ANBI Algemeen

1 Algemene gegevens instelling

Naam	Stichting Van Andel-Spruijt Natuurcentrum, Educatie, Kinderboerderij en Theehuis
Nummer Kamer van Koophandel (*)	1 1 0 4 9 8 5 8

Contactgegevens. *Vul minimaal 1 van de velden Adres, Telefoonnummer of E-mailadres in.*

Adres	Gijsbert van Andelpark 1, 4204 HZ, Gorinchem
Telefoonnummer	0183630911
E-mailadres	info@natuurcentrumgorinchem.nl
Website (*)	https://natuurcentrumgorinchem.nl
RSIN (**)	8 1 1 6 8 8 8 2 3
Actief in sector (*)	Onderwijs en wetenschap
	Welzijn - Inclusiviteit en toegankelijkheid
	Dieren en planten - Dieren- en plantentuinen
In welke landen is uw instelling actief? (*)	Nederland
Aantal medewerkers (*)	8 , 3 *Betaalde personeelsleden in gemiddeld aantal fte gedurende het boekjaar.*
Aantal vrijwilligers (*)	1 4 *Vrijwilligers die zich regelmatig (meer dan 3 keer per jaar) inzetten voor uw instelling.*

Statutair bestuur van de instelling

Naam bestuurslid	Functie bestuurslid
Fred Vahlkamp	Voorzitter
Ilja Botha	Penningmeester
Vacature	Secretaris

Overige informatie bestuur (*)

Doelgroepen (*) *(meerdere opties mogelijk)*

- [X] Algemeen publiek
- [ ] Alleenstaande ouders
- [ ] Analfabeten
- [ ] Chronisch zieken
- [ ] Dak- en thuislozen
- [ ] Dieren
- [ ] Gedetineerden
- [ ] Gelovigen
- [ ] Gemeenschappen
- [ ] Jongeren
- [ ] Kinderen
- [ ] Lhbtqi+
- [ ] Mensen met een beperking
- [ ] Milieu
- [ ] Minderheden
- [ ] Minima
- [ ] Natuurgebieden
- [ ] Oceanen en zeeën
- [ ] Ouderen
- [ ] Patiënten
- [ ] Slachtoffers van geweld
- [ ] Slachtoffers van natuurrampen
- [ ] Slachtoffers van oorlog
- [ ] Slachtoffers van seksueel misbruik
- [ ] Studenten
- [ ] Verslaafden
- [ ] Vluchtelingen
- [ ] Vrouwen en meisjes
- [ ] Werklozen
- [ ] Wildlife
- [ ] Overig

(*) Optioneel veld, niet verplicht (**) Verplicht veld, ook voor buiten Nederland gevestigde instellingen

1 Algemeen *(vervolg)*

Doelstelling
Statutaire doelstelling van de instelling. Wat wil de instelling bereiken?

De bevordering van de belangstelling voor, waardering van en betrokkenheid bij de natuur en het milieu en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn; de oprichting en instandhouding van een regionaal centrum voor natuur- en milieu-educatie; de oprichting en instandhouding van een kinderboerderij met theehuis

Hoofdlijnen beleidsplan
Geef hier antwoord op onderstaande vragen of vul na de laatste vraag over het beleidsplan de url in naar het beleidsplan.
In dit beleidsplan moet minimaal antwoord gegeven worden op de in dit formulier gestelde vragen over het beleidsplan.

Welke werkzaamheden verricht de instelling? Wanneer worden welke werkzaamheden uitgevoerd? En hoe dragen die bij aan het realiseren van de doelstelling?

De ambitie van het Natuurcentrum is divers, maar ontmoeting, beleving en verwondering staan centraal. We bieden inwoners van Gorinchem en haar omgeving een plek waar altijd iets te beleven is. Op deze unieke, laagdrempelige plek komt jong en oud, met en zonder kinderen, samen en kan men kosteloos genieten van de natuur en de dieren. Er worden het hele jaar diverse activiteiten voor alle doelgroepen georganiseerd en in de Ontmoeting wordt er bewust gekookt met gezonde producten en is er qua prijs voor iedereen wat te krijgen, zoals tijdens de wekelijkse seniorenlunch en de Overschotel.
Onze educatie en activiteiten zijn gericht op kennis over en beleving van natuur- en duurzaamheid. We geven voorlichting aan een brede doelgroep (kinderopvang, basis-, voortgezet-, middelbaar-, en beroepsonderwijs, bewoners, organisaties en bedrijven).
De Natuurspeeltuin nodigt kinderen uit tot bewegen en het nemen van gezonde risico's. Het samen spelen met zand en water zorgt er letterlijk en figuurlijk voor dat zij lekkerder in hun vel zitten, gezonder zijn en zich sociaal en creatief ontwikkelen. De

Hoe krijgt de instelling inkomsten?

Subsidies van Gemeente Gorinchem, Provincie Zuid-Holland, Waardlanden en IVN Natuureducatie.
Sponsoring in natura van diverse bedrijven: van supermarkten en bouwmarkten tot serviceclub De Ronde Tafel.
Inkomsten vanuit Ontmoeting door verkoop van eten en drinken, en zaalverhuur.
Verdere inkomsten vanuit:
Boerderij - dieren op bezoek en logeerdieren.
Educatie - verzorgen van educatie mbt natuur en duurzaamheid voor scholen en kinderdagverblijven
Activiteiten - diverse activiteiten mbt natuurbeleving en creativiteit voor alle leeftijden

1 Algemeen *(vervolg)*

Op welke manier en aan welke doelen worden de verkregen inkomsten besteed? *Als uw instelling vermogen aanhoudt, vul dan in waar en op welke manier dit vermogen wordt aangehouden (bijvoorbeeld spaarrekening, beleggingen etc).*

De subsidies gaan naar de Kinderboerderij, Educatie en activiteiten, en bedrijfsvoering. De Ontmoeting (lunchroom) wordt gedragen door de verkopen en verhuur.

Url van het beleidsplan *Vul de link in waar het beleidsplan te vinden is.*

Open

Beloningsbeleid
Beloningsbeleid voor het statutaire bestuur, voor de leden van het beleidsbepalend orgaan en voor het personeel (bijvoorbeeld CAO of salarisregeling).

Het bestuur is onbezoldigd, vrijwilligers ontvangen maximaal de wettelijk vastgestelde maandelijkse vrijwilligersvergoeding, het personeel ontvangt veelal het minimumloon en de directeur ontvangt een modaal inkomen.

Activiteitenverslag
Noem de activiteiten die zijn uitgevoerd. Of vul bij de volgende vraag de url in naar het activiteitenverslag, of de url naar het jaarrekening als daarin de activiteiten van het betreffende boekjaar duidelijk zijn beschreven.

Zie het Jaarverslag op de website.

Url van het activiteitenverslag. *Vul de link in waar het activiteitenverslag te vinden is.*

https://natuurcentrumgorinchem.nl/over-ons/

Open

2 Balans

Balansdatum 31-12-2024 *Vul de balansdatum in. Als u daarna verdergaat verschijnen automatisch de jaartallen boven de kolommen.*

Activa	31-12-2024	31-12-2023 (*)
Immateriële vaste activa	€	€
Materiële vaste activa	€ 422699	€ 425084
Financiële vaste activa	€	€
	€ 422699	€ 425084
Voorraden	€ 2000	€ 2000
Vorderingen & overlopende activa	€ 20592	€ 41424
Effecten	€	€
Liquide middelen	€ 8400	€ 5771
	€ 30992	€ 49195
Totaal	€ 453691	€ 474279

Passiva	31-12-2024	31-12-2023 (*)
Continuïteitsreserve	€ -51171	€ 102769
Bestemmingsreserve	€	€
Herwaarderings-reserve	€	€
Overige reserves	€	€
	€ -51171	€ 102769
Bestemmingsfondsen	€	€
Voorzieningen	€ 352839	€ 328144
Langlopende schulden	€ 112500	€ 10000
Kortlopende schulden	€ 39523	€ 33366
Totaal	€ 453691	€ 474279

Toelichting
Geef hier een toelichting bij de balans of vul de url naar de jaarrekening in als hier een toelichting in is opgenomen.

3 Staat van baten en lasten

Baten	2024	2023 (*)
Subsidies van overheden	€ 107285	€ 228000
Subsidies van andere instellingen zonder winststreven	€ 45430	€ 34000
Overige subsidies	€	€
Baten van subsidies	€ 152715	€ 262000
Baten sponsorbijdragen	€ 40153	€ 13299
Giften en donaties van particulieren	€	€
Nalatenschappen	€	€
Bijdragen van loterijinstellingen	€	€
Overige giften	€	€
Giften	€ 0	€ 0
Baten als tegenprestatie voor levering van producten en/of diensten (omzet)	€ 209469	€ 193874
Financiële baten	€ 0	€ 0
Overige baten	€ 0	€ 0
Som van alle baten	€ 402337	€ 469173

Lasten		
Inkoopwaarde van geleverde producten (kostprijs)	€ 72419	€ 71086
Verstrekte subsidies & giften	€	€
Aankopen en verwervingen	€	€
Communicatiekosten	€ 2132	€ 3423
Personeelskosten	€ 369210	€ 321356
Huisvestingskosten	€ 65935	€ 60792
Afschrijvingen	€ 5231	€ 5822
Financiële lasten	€ 3163	€ 3067
Overige lasten	€ 38187	€ 51044
Som van de lasten	€ 556277	€ 516590
Saldo van baten en lasten	€ -153940	€ -47417

3 Staat van baten en lasten *(vervolg)*

Toelichting
Geef hier een toelichting bij de staat van baten en lasten of vul de url naar de jaarrekening in als hier een toelichting in is opgenomen.

Voor een verklaring van de financiele positie en het toekomstbeeld hiervan, zie hoofdstukken Financien en Conclusie in het Jaarverslag.

Url van de jaarrekening
Vul de link in naar de jaarrekening als u deze ook hebt gepubliceerd.

https://natuurcentrumgorinchem.nl/over-ons

Open